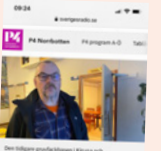

Folkligt upprop

Harry
Rantakyrö
manar till
samling

S5

Vill staten avveckla gruvindustrin?

DEBATT: ”I miljöbalkens kapitel 1 står att tillämpningen av lagen ska ta tillvara långsiktiga samhällsintressen, såsom social och ekonomisk hållbarhet.

Vi får bilden av att länsstyrelsen i tillståndsprövningen endast låter miljöhänsynen väga tungt.”

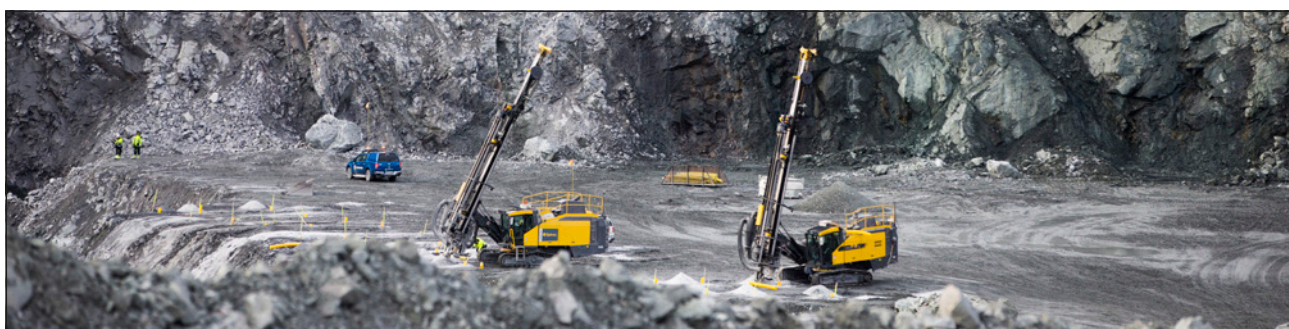
S2-3

Lennart Lantto och Tore Kontio är två av de som nu engagerar sig i att bevara minnet av Kaunisvaara by.
Foto: Joel Henriksson

NU DOKUMENTERAS BYN

Kaunisvaaras 109 boende går i väntans tider. Blir det nya gruvprojekt ska nio fastigheter lösas in, även skogsfastigheter berörs. Nu har byns Byaförening ihop med Folkets hus startat ett projekt att dokumentera byn som den är i dag. S6-7

FÖLJ OSS PÅ

**KAUNIS
IRON**

DEBATT: Klas Dagertun, VD Kaunis Iron. Åsa Allan, vice VD Kaunis Iron.

Vill staten avveckla svensk gruvindustri?

DEBATT: Vad vill staten
med svensk gruvindustri?
Avveckla eller utveckla?

Frågan kan låta överdrivet dramatisk, men för oss som är verksamma inom gruvindustrin börjar frågan bli relevant. Varje investeringsbeslut i nya gruvfyndigheter möts idag av ett stort motstånd från olika myndigheter som ofta kommer in med olika typer av synpunkter inom samma frågeområde. Denna brist på samordning leder ofta till fleråriga tillståndsprocesser som kostar mångmiljonbelopp i expertutlåtanden, utredningar och analyser.

I vårt aktuella fall har Kaunis Iron spenderat cirka 35 miljoner på expertutredningar och analyser under snart tre år för att underbygga vår ansökan om utökad verksamhet, sammantaget över 8 000 sidor. Ändå anses det av vissa myndigheter vara bristfälligt, samtidigt som en annan myndighet anser att det är för omfattande.

Alla myndigheter tycker också till om alla olika saker, inte bara sitt eget område. Expertmyndigheten Sveriges Geologiska

Undersökning, SGU, ger grönt ljus medan Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbotten ger avslag i de delar som faller inom SGU:s expertområde. Länsstyrelsen kom med sitt inspel fyra månader för sent trots att mark- och miljödomstolen påmint skarpt två gånger.

Myndigheterna avkrävs inget ansvar för att skapa en funktionell process. All bevisbörda och all tidspress vilar på bolaget. Vi har inget problem med att granskas, tveklöst är det oerhört viktigt att gruvverksamhet regleras så att den sker på ett hållbart sätt. Och om samhället inte vill ha en fortsatt gruvdrift får vi självklart acceptera det.

Vår bild är dock att regeringens och riksdagens mening är att Sverige ska vara en aktiv – ja till och med en ledande – gruvnation. Två regeringar i rad har uttalat att basindustrins villkor är centrala. I Mineralstrategin (2013) kan man läsa: "Syftet med den svenska

mineralstrategin är att Sverige genom att använda styrkeområden ska kunna anta utmaningar och ta tillvara de möjligheter som ges så att vi fortsätter utvecklas som EU:s ledande gruvnation."

I den följande (S)-regeringens nyindustrialiseringsstrategi (2016) kan man läsa "Den innovationsförmåga som medarbetarna och företagen inom industrin och de industrinära tjänsterna bär på utgör alljämt grunden för Sveriges välstånd. Detta kan uppfattas som självklart. Men alltför länge har svensk industri behandlats som en historisk kvarleva på väg mot det postindustriella tjänstesamhället. Och det har haft ett högt pris."

Det kanske mest paradoxala i myndigheternas agerande här i Norrbotten är länsstyrelsens oförmåga till balanserad bedömning utifrån inte bara den ekologiska, utan också den ekonomiska och sociala hållbarheten i gruvverksamheten. Trots allt så ska väl länsstyrelsen vara regeringens sammanhållande, breda myndighet i länet – och därmed också väga in nationellt fastslagna strategier?

Behovet av mineraler kommer att växa i och med omställningen och elektrifieringen av stora delar av industrin. Ett mantra i klimatdebatten är "think global, act local".

Om det fortfarande gäller torde de flesta experter vara eniga om att det utifrån ett hållbarhetsperspektiv är bättre att bryta malm i Sverige där vi har en verksamhet som är strängt reglerad, justa arbetsvillkor och grön förnyelsebar energi än att köpa samma malm från ett utvecklingsland där industrin ofta saknar reglering och hållbarhetskrav.

Vad är det myndigheterna vänder sig emot, när de vill dra in vårt tillstånd och avslå utbyggnad? Hotas det tornedalska djur- och växtlivet? Grundvattnet och älvarnas framtid? Tusentals prover och tester visar att så inte är fallet, ändå misstänkliggörs verksamheten om och om igen. Hur kommer det sig att de verkliga experterna på grundvatten, geologerna på Sveriges Geologiska Undersökning, SGU, inte motsätter sig ett tillstånd?

Vi är redo att ta ett stort ansvar och att göra rigorösa analyser och löpande investeringar för att säkerställa att vår verksamhet är trygg och säker för både natur och människor. Men ska vi lyckas så måste tillsyns- och tillståndsmyndigheter vara konstruktiva kravställare, och dessutom så bör de samordna sina synpunkter, respektera varandras expertområden och – kanske – väga in statens långsiktiga ambitioner på mineralområdet.

SNABBA FAKTA: Visste du att ...

... 24 % AV DE SOM JOBBAR I GRUVAN PÅ KAUNIS IRON ÄR KVINNOR.

Man kan tro att det är väldigt tungt att jobba i en gruva. Men det stämmer inte riktigt längre. De allra tyngsta uppgifterna i gruvan är det ju maskiner som gör. Så det här med kroppsstyrka spelar inte längre någon större roll.

Är det väldigt macho i gruvan?

– Kaunis Iron är ett ungt företag, vi har inget gammalt som sitter i väggarna. Vi har arbetat fokuserat med att utbilda alla ledare i inkludering och vad jämlikhet innebär i praktiken. Vi förstår att vi har arbete kvar att göra men vi jobbar järnhårt för jämställdhet, säger Åsa Allan, vice vd.

... 64 % AV KVINNORNA I PAJALA KAN TÄNKA SIG ATT JOBBA I GRUVINDUSTRIN.

– Vi är glada för att så många kvinnor ser oss som en möjlig arbetsgivare, för inom de närmaste åren kommer vi att behöva anställa många, säger Sara Stridsman, HR-chef.

... 92 % AV ALL JÄRNMALM SOM BRYTS INOM EU KOMMER FRÅN SVERIGE.

Järnmalm från Pajala och Norrbotten är alltså en viktig exportvara för Sverige. Av Sveriges totala mängd järnmalm står Kaunis Iron för drygt 2 miljoner ton varje år. Källa: SGU

Vi befinner oss i ett läge där den gröna industriella revolutionen sker just här i norra Sverige. Grön malm, grönt stål, ny bilbatteriteknik... Över 1 000 miljarder ska investeras i vår region och på sikt skapas ett internationellt industriellt innovationscentrum. Kommer detta äventyras nu av våra tillståndprocesser?

Välståndet i Sverige bygger historiskt på vår råvarurelaterade basindustri och dess export. Gruvindustrins roll i vår nations positiva handelsbalans ska inte underskattas. "Lilla" Kaunis Iron står för tre miljarder, vilket motsvarar 1,5 procent av Sveriges posi-

tiva handelsbalans. Räkna in övriga gruvor, stålindustrin och kanske den industri som vuxit fram i vår närhet som leverantörer av teknik, fordon och IT. Vad sker på lång sikt om vår sektor inte utvecklas, tvärtom avvecklas?

I miljöbalkens kapitel 1 står att tillämpningen av lagen ska ta tillvara långsiktiga samhällsintressen, såsom social och ekonomisk hållbarhet. Vi får bilden av att länsstyrelsen i tillståndsprövningen endast låter miljöhänsynen väga tungt, inte helheten. Vi efterlyser en omprövning från deras sida.

På samma sätt skulle regeringen via regleringsbrev kunna skapa ordning och tydligare ansvarsfördelning i tillståndprocesserna genom att renodla myndigheternas roller så att staten talar med en röst. Det är inte hållbart att fyra myndigheter är inne i grundvattenfrågorna med fyra olika synpunkter.

Ett bättre, mer balanserat arbetssätt måste till från statens sida, då flera avgörande beslut ska fattas i närtid med långtgående konsekvenser för Norrbottens, och ytterst Sveriges industriella framtid. ○

Klas
Dagertun

VD, KAUNIS IRON

Åsa
Allan

VICE VD, KAUNIS IRON

... ÅR 2000 VAR BARA 6 PROCENT AV ARBETARNA I GRUVNÄRINGEN KVINNOR.

I dag är andelen kvinnor 17 procent. Källa: SGU

... JÄRN ÄR VÄLDIGT ENKELT ATT ÅTERVINNA JÄMFÖRT MED MÅNGA ANDRA METALLER. I Sverige återvinner vi hela 2 ton järn

varje år och globalt sett kommer 40 procent av världens stål från återvunnet material.

Kan man då inte bara använda återvunnet stål när man bygger? Nej, med stora investeringar i ett hållbart samhälle, nya husbyggen och en växande befolkning behöver vi ändå bryta ny järnmalm för att järnet ska räcka till. Källa: Minefacts

... GRUVNÄRINGEN STÅR FÖR OMKRING 15–20 % AV NORRBOTTENS BRUTTOREGIONALPRODUKT (BRP), alltså

den regionala motsvarigheten till BNP. Tack vare gruvnäringen och annan råvaruindustri har Norrbotten ett av landets högsta BRP mätt per invånare. Bara Stockholms och Västra Götalands län har ett högre mått. Källa: Minefacts

... EN STUDIE FRÅN 2017 VISAR ATT FÖR VARJE 100 ARBETSTILLFÄLLEN I NORRBOTTENS GRUVOR SKAPADES YTTRELLIGARE 100 NYA JOBB I REGIONEN.

En gruva leder alltså till fler jobb genom högre efterfrågan på service, mer konsumtion och så vidare. Källa: Minefacts

Michael Palo kör dagligen de nya vägsträckorna.

Foto: Joel Henriksson

Bättre vägar för tyngre trafik mellan Kaunisvaara och Svappavaara

NU ÄR TRE NYA vägsträckor klara. Det är Trafikverket som rustat förbifarten Masugnsbyn, förbifarten Vittangi och sträckan mellan Anttis och Lovikka.

Projektet som går under namnet Malmtransporter Kaunisvaara–Svappavaara (MaKS) innebär att Trafikverket rustar totalt 16 mil väg för bättre framkomlighet för malmtransporter och trafiksäkerhet. Projektet är uppdelat i flera delar. Under hösten blev förbifart Masugnsbyn, förbifart Vittangi och sträckan Anttis-Lovikka klara.

DEN NYA VÄGEN vid förbifart Masugnsbyn är 5,7 kilometer lång med en bredd på åtta meter. Här har parkeringsfickorna bland annat blivit större än standard för att

även stora transporter ska kunna göra kortare stopp. Även en skoterport har byggts för att skoteråkare ska kunna passera vägen på ett säkert sätt.

FÖRBIFART VITTANGI handlar om en sträcka på 6 kilometer söder om byn. Här har vägen förbättrats och trafikmiljön inne i byn har blivit säkrare.

VÄGEN MELLAN Anttis och Lovikka har även den förstärkts och breddats. Korsningar, skarpa kurvor och krön har anpassats till den ökade trafiken så att transporter kan ske på ett trafiksäkert sätt.

Inne i Anttis har två busshållplatser byggts. Även bullerplank ingår i projektet.

– Med de nya vägarna har det blivit ett skönare underlag att köra på och mycket säkrare, både för oss som kör den tunga trafiken men också för övriga bilister. Dessutom slipper nu byborna trafiken genom byarna, menar Michael Palo som dagligen kör lastbil mellan Kaunisvaara och Svappavaara.

JUST NU PÅGÅR Trafikverkets arbete med att rusta vägen mellan Junosoando och Masugnsbyn. En sträcka på cirka 1 mil. ○

FÖRBIFARTEN VITTANGI

En klar fyra. Vägsträckorna har blivit breda, det är lätt att mötas och underlaget är skönare att köra på. Det sparar också tid för oss att inte köra genom byn samtidigt som de boende slipper den tunga trafiken.

CHAUFFÖR MICHAEL PALO SÄTTER BETYG PÅ DE NYA VÄGSTRÄCKORNA

ANTTIS – LOVIKKA

Vägen har blivit bredare och det går mycket lättare att mötas. Tidigare var det tajt på vissa ställen längs vägen. Nu är det både tryggare och säkrare för de allmänna bilisterna när de olycksdrabbade kurvorna är borta.

FÖRBIFARTEN MASUGNSBYN

Skyllningen vid avfarten in till byn är lite för nära vägbanan. Det blir lite tajt för våra fordon, vilket drar ner betyget något. En fördel är dock att byborna nu slipper den unga trafiken genom byn.

”DE SKITER SÅ KLART I TORNEDELEN”

ETT FOLKLIGT UPPROP, till stöd för fortsatt gruvbrytning. På Facebook skriver de ”det finns goda skäl att låta oss behålla vår framtidstro, våra jobb och att även Tornedalen har rätt till utveckling och tillväxt”. – Det känns förstås bra att vi har ett starkt folkligt stöd, konstaterar Åsa Allan, vice vd, Kaunis Iron.

En av initiativtagarna bakom uppropet ”Upprop Tornedalen” på Facebook som i skrivande stund passerat 550 personer är profilen Harry Rantakyrö. Han känner att det finns ett starkt behov att visa att det just finns en stark positiv förankring i bygden för en fortsatt gruvbrytning.

– Det har varit väldigt bra gensvar. Vi vill försöka få till en allmän opinion mot hotet mot gruvan. Det är ett hot mot hela Tornedalen om de skulle komma till beslutet att stänga gruvan, det vore ju förödande för hela Tornedalen.

I UPPROPET RIKTAR DE SIG särskilt mot myndigheterna som nu vill att domstolen avvisar Kaunis Irons ansökan. Uppropet skriver: ”Naturvårdsverket har kontor i Hammarby sjöstad i Stockholm. Havs- och vattenmyndigheten har kontor på Gullbergsstrandgata i Göteborg. Det är kanske inte så

konstigt att de inte förstår den samhällsekonomiska effekten i Pajala av sina beslut. Att de inte förmår att väga in social hållbarhet. De skiter såklart i Tornedalen när de tar av sig cykelhjälmen och kliver in på sina exklusiva kontor på fina adressen.

Pajalaborna och tornedalingarna vill kanske också ha jobb, tillväxt och framtid. Det ger en levande gruvnäring oss i dag. Vem är ni att ta det ifrån oss?

Gruvan i Kaunis har ett starkt stöd lokalt, det finns inget folkligt uppror här mot någon rovdrift eller miljöförstöring. Vi behöver inte räddas av några ängsliga myndigheter.”

SÄRSKILT RIKTAR DE SIG till Länsstyrelsen i Norrbotten som de känner sig svikna av.

”Vi har väldigt svårt att förstå att Länsstyrelsen i Norrbotten inte är oss närmare. När gruvan en gång startades av Northland Resources fanns det ett aktivt stöd från Länsstyrelsens näringslivsutvecklare. Var är de i dag?

Det känns förstås väldigt bra att vi har ett starkt folkligt stöd för vår fortsatta verksamhet.

Åsa Allan, vice vd, Kaunis Iron.

Foto: Pär Bäckström

Vi trodde naivt att Länsstyrelsen i Norrbotten också verkade för en positiv tillväxt i länet, men nu verkar de i allt väsentligt förbise de samhällsekonomiska konsekvenserna.

De försenade miljötillstånden, den osäkerhet den här processen skapar gör att den kollektiva depression som vi levt med i decennier åter kryper sig på oss. Ska framtiden försvinna igen? Ska inte gruvan få utvecklas och leva?

Ska vi enbart investera i bagarstugor?”

Bland de som är aktiva på Facebook-sidan ”Upprop Tornedalen” syns kommunens Erik Mella tillsammans med Harry Rantakyrö.

ÅSA ALLAN, VICE VD, Kaunis Iron, var mitt uppe i mark- och miljödomstolens förhandlingar när uppropet blev känt:

– Det känns förstås väldigt bra att vi har ett starkt folkligt stöd för vår fortsatta verksamhet. Att så många ser oss som en positiv motor för samhällets utveckling. Vi vill och ska ta ansvar för miljöfrågorna och det hoppas jag att vi visat domstolen. Jag bor själv här och delar förstås Harrys och uppropets oro för vad som skulle kunna hända, men samtidigt vill jag tro att vi hittar en väg framåt så att vi kan fortsätta bygga en bra och hållbar gruvverksamhet i Pajala. ○

BYN SOM VÄNT

Från vänster: Lennart Lantto, ordförande i Kaunisvaara Idrottsförening, Tore Kontio, ordförande i Kaunisvaara Folkets Husförening, Pirkko Heikkilä, ordförande i Kaunisvaara Byaförening och Tommy Mäki vice

NU VÄNTAR KAUNIS IRON på miljödomstolens beslut för att starta gruvbrytningen i Sahavaara där de största fyndigheterna finns. Beslutet, om det blir ett ja eller ett nej, kommer att beröra hela byn Kaunisvaara men särskilt de fastigheter som ligger innanför området och som kommer att lösas in. Vad händer då i byn medan man väntar på beslut?

I byn Kaunisvaara och i Sahavaara som är den södra delen av Kaunisvaara by bodde totalt 620 personer år 1955. I dag har byn 109 invånare, varav sex av dessa är barn under 18 år. Av de 20 fastigheter som berörs av gruvbryt-

ningen och planeras att lösas in är nio permanenta bostäder medan övriga är skogs- och fritidsfastigheter.

– De flesta är positiva till gruvbrytningen, men visst finns det de som ser besvär till exempel med att lastbilar stör och att

det smutsas ner, men vad är alternativet? Lite får vi offra för den goda sakens skull. Det är ju i berget Sahavaara som de största fyndigheterna finns, säger Lennart Lantto som är bosatt i Kiruna men har sitt föräldrahem i Kaunisvaara.

– Vår fastighet ligger precis utanför det område som berörs, men självklart kommer jag och alla andra i byn att också påverkas av det som sker, menar han.

LENNART LANTTO har ett stort engagemang i byn. Förutom att han är ordförande i Kaunisvaara idrottsförening är han kontaktperson för alla byföreningar i det dokumentationsprojekt som Kaunis Iron

Många är äldre och det är viktigt att ta del av deras berättelser.

TAR PÅ BESKED

Ordförande i Kaunisvaara Idrottsförening.

Foto: Joel Henriksson

Beslutet om brytning kommer att beröra byarna Kaunisvaara och Sahavaara.

Foto: Joel Henriksson

Folkets Hus är den självklara mötesplatsen i Kaunisvaara.

tagit initiativ till och där Anna Kumpula är projektledare.

– Det är ett jättebra initiativ som handlar om att dokumentera det som hänt här i byn men också det som folk tycker och tänker i dag samt hur de ser på framtiden. Dokumentationen kommer att ske i olika grupper och delprojekt där man bland annat kommer att ha regelbundna träffar och intervjua människor i byn. Många är äldre och det är viktigt att ta del av deras berättelser, förklarar Lennart Lantto.

UNDER VINTERN STARTAR förhoppningsvis en studiecirkel som är en del av projektet. Träffarna kommer att vara med

några veckors mellanrum och äga rum i Kaunisvaara Folkets Hus.

Det finns mycket intressant att berätta om byn. Allt ifrån de tidiga lämningarna ut- anför Aareavaara och den första järnmalmsfyndigheten år 1918 till hur byn påverkades av bland annat andra världskriget, flottningstrecken och gruvdriften. Något som så småningom eventuellt kan till exempel bli en utställning förklarar Lennart Lantto.

Precis som på många andra mindre orter har de naturliga mötesplatserna som skola och butik försvunnit i Kaunisvaara. I stället har de ersatts av nya.

– Människor behöver naturliga mötesplatser. I dag är det vid Folkets Hus och

Återvinningsstationen vi träffas, men också vid kyrkogården och längs den nya gångbanan, förklarar Lennart Lantto.

GÅNGBANAN BYGGDES för att byborna ska slippa promenera längs bilvägen. Och det har blivit ett populärt promenadstråk.

– Varje dag är det minst ett 10-tal personer som går längs gångbanan och skriver upp sig i en bok vid Folkets Hus eller vid gamla skolan. Vi inom idrottsföreningen lottar sen ut priser som vi fått av företag, föreningar och privatpersoner bland de som promenerat. Bybor har även ställt ut bänkar och stolar längs gångbanan som målats i olika färger och med olika motiv. Även må-

lade stenar har lagts ut som en konstnärlig utsmyckning. Promenaderna blir en konstupplevelse i sig, säger han.

En annan följd av gruvbrytningen är att flera vägsträckor har blivit betydligt bättre än tidigare. Något som gläder pensionären Lennart Lantto som regelbundet pendlar mellan bostaden i Kiruna och familjegården i Kaunisvaara. En sträcka på cirka 20 mil.

– Under sommarhalvåret är jag här varannan vecka och tack vare mitt engagemang i föreningslivet här i byn så har jag anledning att komma hit lite oftare även under vinterhalvåret. Dessutom är vägen fin så det går jättebra att köra emellan, avslutar Lennart Lantto. ○

Fordonsflottan ska ställa om

EN DEL AV FÄRDPLANEN handlar om att se över möjligheterna att ställa om fordonsflottan så att den blir fossilfri till 2025. Ett högt mål som kräver noggrann kartläggning och testning av olika bränslealternativ. Nu planerar Kaunis Iron för nästa steg som handlar om att bestämma väg.

Att köra tunga lastbilar långa sträckor i temperaturer som ibland sjunker till -40°C är en stor utmaning när det handlar om att bli fossilfri. Det har ingen gjort tidigare, men det är något som Kaunis Iron jobbar på att uppnå.

FAS 1 – KARTLÄGGNING

I första fasen handlade det om att kartlägga vilka möjligheter det fanns att köra vägtransporterna fossilfritt.

– Vi tittade på allt ifrån drivmedel som naturgas och HVO100 till eldrivet och möjligheten till laddstationer längs vägen. Här hade vi hjälp av Energikontor Norr för att göra kartläggningen. Det vi kom fram till i den utredningen var inte att välja elvägen som vi först trodde, trots att tekniken kommit långt, förklarar Lars Wallgren som är ansvarig för fordonsprojektet.

– Förutom oklarheter kring vem som ska finansiera, ansvara för och underhålla en elvägsanläggning, var det oklart om fordonstill-

verkarna skulle välja att satsa på fordon för elvägar. Däremot kom vi fram till att möjligheterna att kunna ladda längs vägen är rätt så goda och att utvecklingstakten när det gäller eldrift som försörjs via batterier var och är väldigt hög, fortsätter Lars Wallgren.

FAS 2 – TESTER

Från gruvan går lastbilarna med en lastvikt på 63 ton och totalvikt på 90 ton till Pirttijärvi. En sträcka på 160 kilometer. Med tester ville man se hur långt det var möjligt att köra på el.

– Vi provade att lasta 15 ton på en prototyp som Volvo tagit fram och 80 av de totalt 160 kilometrarna gick bra att köra på el. Det serietillverkas även eldrivna lastbilar som kan ta laster på ca 25 ton, men fortfarande är dessa lastbilar för små för oss. Däremot finns chans att hitta en tvist med andra lösningar, hoppas Lars Wallgren.

FAS 3 – VÄGVAL

Planeringen för fas 3 är igång, men innan den kan genomföras

Målet är fossilfri fordonsflotta.

Foto: Pär Bäckström

måste beslutet om fortsatt tillstånd bli klart, vilket blir i början av nästa år.

– För vår del vet vi inte än vilken väg vi ska välja. Där tekniken kommit längst är mot eldrivet men det finns ingen tillverkning av lastbilar i den storleken vi behöver. Samtidigt kommer vi att slåss med an-

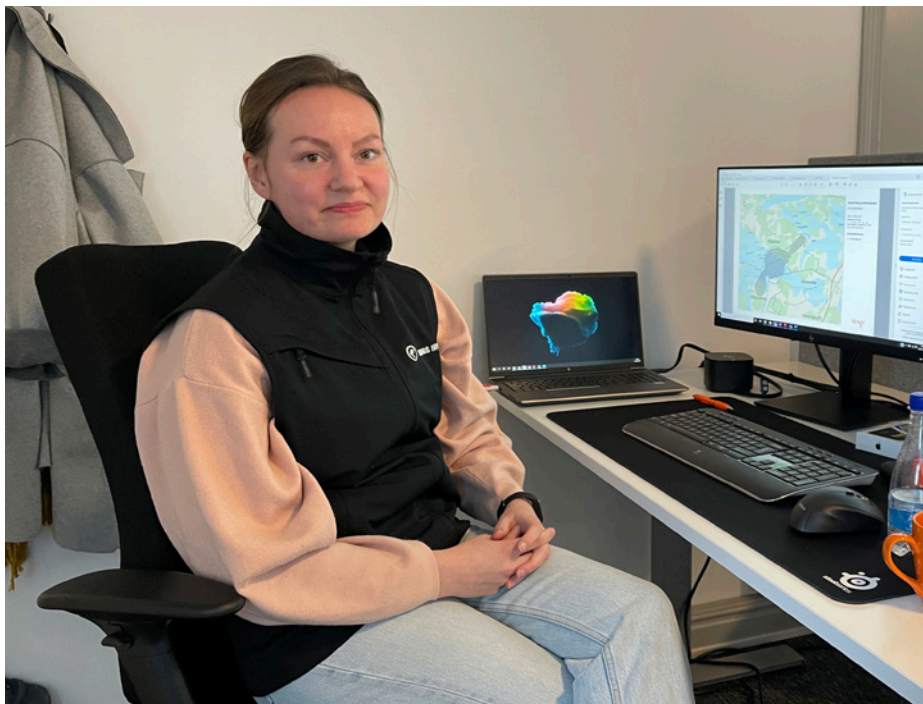
dra förbrukare om tillgången till el, menar Lars Wallgren.

En del av färdplanen är att redan nu se över möjligheten att tanka lastbilarna med fossilfria HVO100, men här behöver även tillgång och pris vägas in.

– Om efterfrågan ökar och tillgången blir begränsad kanske det

inte ens går att få fram drivmedel. Dessutom vet vi inte hur prisbilden kommer att se ut om det blir svårigheter att hinna få fram så att det täcker behovet. Arbetet kommer nu att gå vidare, säger Lars Wallgren. ○

En färdplan mot fossilfri gruvdrift

Emma Grönberg, miljöchef Kaunis Iron.

Foto: Kaunis Iron

MÅLET ÄR FOSSILFRI gruvdrift 2025. Det är ett högt mål som kräver en snabb omställning. En färdplan ska vägleda Kaunis Iron i det arbetet och den täcker in verksamheten från losshållningen i Tapuli dagbrott till lastningen på fartyg i Narvik hamn.

Huvudstrategin för att nå målet är att satsa på elektrifiering och det är många fossildrivna maskiner inom Kaunis Iron som berörs av omställningen – borrhjullar, gruvtruckar, hjullastare, lastbilar, växellok, men också snöskotrar, fyrhjulingar, tjänstebilar, servicefordon och en båt.

– Det är mycket arbete kvar att göra och många hinder innan vi når fram. Det handlar bland annat om att lösa tekniken och elförsörjningen, för vi är ju inte den enda industrin som ställer om. Det kommer att vara en utmaning för hela samhället att lösa, menar Emma Grönberg, miljöchef Kaunis Iron.

– Samtidigt är en stor del av Kaunis Irons verksamhet redan elektrifierad. Däremot är det svårare att lösa fordonen eftersom utbudet av eldrivna gruvfordon är begränsat. Det gör att vi måste hitta en kortsiktig lösning där det fossila bränslet kan ersättas, förklarar Emma Grönberg.

– Mycket är kopplat till storleken på verksamheten när det gäller vår bransch. Här finns en stor utmaning som vi inte helt kan släppa till någon annan. Här måste vi ta en aktiv del för att driva forskning och utveckling, avslutar Emma Grönberg. ○

Inka Buckle från Sydafrika fick guidning av Lisa Allan, Kaunis Iron.

Foto: Joel Henriksson

Sydafrikaner intresserade av jobb i Pajala

LISA ALLAN SOM SJÄLV FLYTTAT från Sydafrika till Pajala med sin familj är nu involverad i jobbet att rekrytera nya medarbetare från just Sydafrika.

– Vi samarbetar med en rekryteringsfirma som finns på plats där nere. Under hösten har vi startat diskussioner med två par som är intresserade av våra tjänster, säger Lisa Allan.

En anledning till att Kaunis Iron skapar kontakt med människor i Sydafrika är att många här tittar på nya alternativ för att leva och bo, främst för att få internationell erfarenhet men också på grund av den ekonomiska situationen och bristen på styrning i Sydafrika. Eftersom landet också har gruvbrytning som en stor näring finns också människor med erfarenhet av branschen.

– Just nu har vi kontakt och samtal med två olika par. Båda bor i norra delarna av Sydafrika på mindre orter inte helt olika Pajala, men med den stora skillnaden att där de bor är det väldigt varmt medan vi i stället har kallt stora delar av året, berättar Lisa Allan.

– Det handlar både om att vi ska hitta rätt kompetenser men också att de som kommer känner att det här är en plats där de kan tänka sig att bo och leva. Att platsen fungerar för hela familjen. Därför läg-

ger vi stor vikt vid att visa upp så många delar som möjligt av livet här, förklarar hon.

FÖR ATT BESÖKARNA ska hinna se så mycket som möjligt skräddarsys ett program. Under fyra dagar ska besökarna både få en bild av vad jobbet innebär men också hinna se sig om i Pajala ordentligt. Det finns också lite ledig tid i programmet så att besökarna får möjlighet att själva köra omkring och upptäcka området på egen hand.

– I början av oktober hade vi besök av Inka Buckle. Hon är gift med den man som är intresserad av den ena av de två tjänster vi har ute just nu, men på grund av reglerna som var kring covid och sydafrikanska pass kunde endast frun resa hit eftersom hon har ett tyskt pass, berättar Lisa Allan.

EFTER ATT INKA blev upphämtad på flyget fick hon en rundvisning i Pajala.

Inka Buckle besökte ridklubben.

– Eftersom jag visste att hon är intresserad av hästar och ridning hade vi bokat in ett besök vid ridskolan och hon fick träffa ridklubbens ordförande Urban Keskitalo. Hon fick också prova på svenskt fika och titta på olika boendalternativ. Här hade jag stor hjälp av Johanna Funck, Pajala kommun, och Pia Pantzare, projektledare leva och bo i Tornedalen, säger Lisa Allan.

Inka fick också möjlighet att vandra i Jupukka och Kengis och till sin stora glädje fick hon uppleva den första snön och ett fantastiskt norrsken. Hela tiden var mannen hemma i Sydafrika upp-

kopplad via WhatsApp och kunde ta del av samma upplevelser och information.

ANDRA DAGEN var det besök i gruvan och presentation av tjänsterna. Även här var mannen med digitalt. Han fortsatte sedan med egna samtal kring jobbet och fick möta det team han skulle bli en del av som anställd vid Kaunis Iron.

– Det här att kunna kopplas upp digitalt och kunna prata direkt med människor ger en mycket mer levande känsla än om han i efterhand skulle ta del av inspelat material. Nu kunde han också stäl-

Inkas man fick vara med på rundturen i Pajala via mobilen.

Vandring i Kengis.

la frågor och få svar direkt, säger Lisa Allan.

Även tidigare under hösten hade Kaunis Iron och Pajala besök av sydafrikaner. Precis som för vårt senaste besök var den ena partnern på plats fysiskt medan den andra deltog digitalt. Nu har det gått några veckor och både Kaunis Iron och paren själva har haft möjlighet att fundera och diskutera vidare.

– Till vår stora glädje har båda paren tackat ja till de tjänster vi erbjuder. Nu är planeringen i full gång inför flytten från Sydafrika till Pajala, avslutar Lisa Allan. ○

Ett 70-tal personer skjutsades runt i minibussar för att se anläggningen och området för den planerade verksamheten.

Foto: SVT

Mark- och miljödomstolen på besök i Pajala

SNART AVGÖRS KAUNIS IRONS ansökan i mark- och miljödomstolen. Som en del av förhandlingen besökte ett 70-tal personer från myndigheter, organisationer och andra intresserade Pajala i mitten av september.

För Kaunis Iron pågår två mål i mark- och miljödomstolen. Det ena handlar om Naturvårdsverkets begäran om delvis återkallelse av det befintliga tillståndet för brytningen i Tapuli och det andra är vår ansökan om ett nytt och utökat tillstånd för brytning i Tapuli, Sahavaara och Palotieva. Det sistnämnda är ett mindre dagbrott nordost om det nuvarande dagbrottet.

– En formell del av förhandlingen som pågår är att domstolen och andra berörda får möjlighet att på plats titta på området och anläggningar som berörs, göra en så kallad syn. Något som vi också genomförde i mitten av september i år, förklarar Emma Grönberg, miljöchef Kaunis Iron.

EFTERSOM DET HÄR var domstolens dag var det också de som fick bestämma vilka delar de ville se och besöka. Utifrån det tog Kaunis Iron fram ett program för dagen.

– Det var mycket praktisk planering för att få ihop allt. En utmaning var att alla be-

En utmaning var att alla besökare var tvungna att vara på samma plats samtidigt för att garantera att de fick exakt samma information.

sökare var tvungna att vara på samma plats samtidigt för att garantera att de fick exakt samma information. Eftersom vår verksamhet berör gränsälven tockades även allt till finska. Det fanns också möjlighet för besökarna från båda länder att ställa frågor, berättar Emma Grönberg.

DAGEN INLEDDES med att alla inbjudna och arrangörer samlades vid Folkets Hus i Kaunisvaara.

– Efter en kort introduktion och säkerhetsgenomgång skjutsades besökarna runt i minibussar för att se den befintliga anläggningen, men också för att titta på området för den planerade verksamheten. Vi fick

samtidigt chans att berätta och visa delar som kan ha betydelse inför beslutet, förklarar Emma Grönberg.

– Vi besökte Muonio älv och gjorde ett kort lunchstopp i Folkets Hus i Kaunisvaara där vi bjöd på mat och dryck. En intensiv dag men vi var nöjda med att vi lyckades få ihop dagen och återkopplingen var att besökarna upplevde att det var välplanerat. Dessutom var vädret bra, säger Emma Grönberg.

DOM I ÅTERKALLESEMÅLET väntas 13 januari 2022. Förhandling för det utökade tillståndet i Sahavaara och Palotieva kommer att behandlas under januari, vilket innebär att beslut kommer senare under varen.

Ett av tillstånden handlar om brytning i Sahavaara.

Foto: Petra Älvstrand

– Det senaste som har hänt i processerna är att Naturvårdsverket skickat en under rättelse till regeringen angående vår ansökan om fortsatt och utökat gruvbrytning i Tapuli, Sahavaara och Palotieva. Naturvårdsverket anser att det är ett omfattande ärende som berör stora arealer och att det finns en risk för negativ påverkan för omgivningen. Om regeringen åtar sig målet kommer de att pröva tillåtligheten av den sökta verksamheten i stället för domstolen. För vår del är det ingen större skillnad vem som beslutar om frågan i sak. Däremot kan det ha påverkan på vår tidplan, menar Emma Grönberg. ○

STARKT LOKALT STÖD FÖR FORTSATT GRUVDRIFT!

92 PROCENT är positiva till gruvverksamheten i Pajala. I åldersgruppen 18 till 34 år är hela **98 procent** positiva.

– Det känns väldigt bra att en fortsatt gruvverksamhet i Pajala har ett så starkt lokalt stöd, konstaterar Åsa Alla, vice vd, Kaunis Iron.

Stödet för en fortsatt gruvverksamhet i Pajala är starkt bland lokalbefolkningen. Det visar en aktuell attitydundersökning där 500 pajalabor intervjuats av undersökningsbolaget Kantar Sifo.

92 procent är positiva till gruvan.

95 procent anser att gruvan har en positiv påverkan på samhället.

Än starkare blir stödet i den yngre gruppen, 18 till 34 år, där hela 98 procent ser positivt på gruvan.

Åsa Allan, vice vd på Kaunis Iron blir glad när hon tar del av resultaten:

– Det är givetvis viktigt att vi har ett starkt lokalt stöd för vår verksamhet. Undersökningen ger stöd för att vi ska fortsätta jobba för att utveckla verksamheten och det kan vi förhopp-

ningsvis göra när de nya tillstånden beviljats.

Undersökningen bekräftar också att Kaunis Iron är en attraktiv arbetsgivare:

– Ja, hela 81 procent av de mellan 18 och 34 år svarar att de kan tänka sig att jobba inom gruvindustrin. Det är en väldigt stark siffra som lovar gott. Vi vill väldigt gärna rekrytera lokalt och ge många en chans till en yrkeskarriär i vår verksamhet.

Bland resultaten märks det även att bolaget har etablerat sig på ett förtroendefullt sätt kring miljöarbetet och den dialog man vill ha med lokalsamhället, trots pandemin. 85 procent av alla tillfrågade säger sig ha ett stort förtroende för Kaunis Iron, 71 procent anser att Kaunis Iron har en öp-

95%
anser att gruvan har positiv påverkan på samhället.

98%
av pajalaborna i åldern 18 till 34 år är positiva till gruvan.

81%
av pajalaborna i åldern 18 till 34 år kan tänka sig att jobba i gruvan.

Fakta/Attitydundersökning 2021
Genomförd av Kantar Sifo.
500 intervjuer med boende i Pajala.

pen dialog om samhällsutveckling och miljöpåverkan och 65 procent anser att Kaunis Iron tar sitt ansvar för yttre miljö, natur, vattendrag, buller, damm med mera.

– Vi har såklart haft samma utmaningar som alla andra under pandemin då fysiska möten varit omöjliga, men vi får här bekräftat att vi ändå når ut med information, vilket känns bra, konstaterar Åsa Allan och tillägger:

– Det faktum att hela 95 procent anser att gruvan har en positiv påverkan på samhället bekräftar att vi samhälls-ekonomiskt har en stor betydelse. 92 procent menar att gruvverksamheten leder till stärkt framtidstro, vilket visar att samhället lokalt vill ha en fortsatt gruvdrift i Pajala. ○

UPPTÄCK VÅR NYA SIDA PÅ WEBBEN!

kaunisiron.se

KAUNIS IRON OM OSS **HÅLLBARHET** AKTUELLT KARRIÄR KONTAKT

Hållbarhet / Information till närboende

Hållbarhet

Social hållbarhet

Ekologisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet

Information till närboende

> [Varför vi pumpar ut vatten](#)

> [Miljörapporter](#)

> [Synpunkter](#)

Säkerhet

Sponsring

f [Dela på Facebook](#)

Information till närboende

Kaunis Iron har självklart en stor påverkan på lokalsamhället i Pajala, både som en stor arbetsgivare i området och för dig som bor nära gruvan. Vår vision är att utveckla världens mest hållbara järnmalm – därför är det självklart för oss att ha en öppen dialog med dig som bor i Kaunisvaara och att göra vad vi kan för att vår verksamhet ska påverka närmiljön så lite som möjligt. Kontakta oss gärna om du har frågor eller synpunkter!

Vår anläggning är Seveso-klassad på grund av att vi hanterar kemikalier, dels drivmedel som diesel, dels sprängmedel. Vi har enligt EU-krav ett tydligt ansvar att förebygga kemikalieolyckor vid vår industrialanläggning och skydda allmänheten vid en olycka.

1. Klicka på "Hållbarhet". 2. Klicka på "Information till närboende".

3. Ta del av information och miljörapporter. 4. Har du frågor? Kontakta Åsa Allan eller Emma Grönberg.

KONTAKT

Klas Dagertun, vd
klas.dagertun@kaunisiron.se

Åsa Allan, vice vd
asa.allan@kaunisiron.se

Sara Stridsman, HR-chef
sara.stridsman@kaunisiron.se

Lars Wallgren, logistikchef
lars.wallgren@kaunisiron.se

Dick Jonasson, platschef
dick.jonasson@kaunisiron.se

KAUNIS IRON

Huvudkontor i Pajala
Bert-Ove
Johannsons väg 8.
Kontor i Luleå
Köpmangatan 56.
Kontor i Junosuando
Kirunavägen 105.
Telefon 0978 – 27 27 27.
Mejl info@kaunisiron.se
kaunisiron.se

KAUNIS AKTUELLT

Ansvarig utgivare:
Klas Dagertun,
Kaunis Iron.
Redaktör:
Ronny Olovsson,
Britt-Maria Rauman
Krohn, Vinter.
Layout:
Peter Kemi, Vinter.
Tryckeri:
Tryck i Norrbotten.
Upplaga: 4 850 ex.